

נהר אל-בארד שונא אמריקאים

לא היו למשפחותיהם הלידות הדרושות להוראה ולספרים. האישיית הכוללת ביותר במחנה נהר אל-בארד היא רופאה צעירה וחגיגית, ד"ר ריאה בודיין, שלפני כמה שנים למדה באוניברסיטת לבנונית ונשארה בארץ כדי להינשא לרופא לבנוני.

כאשר זרמו הפליטים ללבנון בימי המלחמה בארץ ישראל, נטשה את הפיקטיקה הפרטית שלה והתמסרה לפליטים במחנה זה. היא הרופאה היחידה כאן, האחראית ל-6000 איש החיים בדלות. היא הקימה בית-חולים נקי, יעיל ביותר אם לוקחים בחשבון את המחסור בתרופות ובציוד.

בחדר התינוקות אפשר לראות תינוק בן ארבעה חדשים, בעל הצורה המפחידה והכתושה של גויה. הוא סובל מתת-תזונה חמורה. לא גרם לה המחסור במזון, אלא חוסר ידיעה של אמו כיצד להאכיל אותו כראוי.

סוג זה של תת תזונה רגול בין איכרים ערביים, ובדרך כלל מתגוננים ילדים אלה ומתים. במקום אחר בבית-החולים אפשר לראות תינוק שהובא הנה לפני ששה חודשים כשהיתה לו אותה צורה כתושה, אך היום הוא שמן ושופע מרץ. בכל יום מקבלים 600 ילדים מורעבים אלה ארוחה מיר-חדת ושמן דגים.

עורף של ילדים

מספר הלידות בנהר אל-בארד עולה בהרבה על מספר המיתות מצב זה שורר גם במחנות פליטים אחרים. מספר הפליטים הערביים גדל כל שנה ב-25 אלף נפש.

הטרגדיה האמיתית היא ש"איש אינו מוכן עדיין להגיד לפליטים אלה את האמת על סיכוייהם לעתיד.

באופן רשמי, האו"ם עורב לשיבתם של הפליטים לארץ-ישראל. אולם באופן בלתי-רשמי מודים עובדי האו"ם כאן שמעטים מהם יוכי-לו אי פעם לשוב — אם בכלל יוכל מישור לשוב.

מאז ברחו הפליטים, התישבו במדינת-ישראל החדשה כ-7000 אלף מהגרים יהודים ומאירופה ומאמצות המרחב. הצפיפות שם גדולה והולכת. חרץ מזה לא יסתכנו הישראלים בהחזרת אלפי ערבים עוינים. האו"ם מנסה למצוא פתרון אחר. לפני שנתיים הקים קרן של 200 מיליון דולר למימון יישובם מחדש ושיקומם של הפליטים בארצות-ערב השונות.

תוכנית זו היתה צריכה להתבצע בשלוש שנים. אולם בינתיים עברו שנתיים, ולמעשה לא הוצאה אף פרוטה אחת מכסף זה. ארצות ערב, מלבד ירדן, סירבו לקבל את הפליטים כמתיישבים לצמיתות. ופליטי נהר אל-בארד, כמו יושבי שאר המחנות הפזורים בסוריה, בירדן וברצועת עזה, חיים בצפייה שבאחד הימים יוכלו לחזור לבתיהם שהשאירו בישראל. רגיל.

רבים מעובדי או"ם סבורים עתה שהגיעה השעה להבהיר לכל הנוגעים בדבר שהרוב העצום של הפליטים לא יוכל לחזור לעולם — שרק יישובם מחדש בארצות ערב יכול לשים קץ למצבם הנורא.

לאורך גבולות ישראל מצטופפים כ-200 אלף פליטים ערביים ששונאתם את ישראל ושאיפתם לחזור לבתיהם הן תוכן חייהם. פליטים אלה הם הפצע הפתוח בגוף המרחב, היגורם העיקרי לשינוי הגדול שחל בדעת-הקהל העולמית כלפי ישראל. מלבד זאת הם מהווים בעיה אנושית גדולה. להלן מפרסם "העולם הזה" דו"ח מביי-קורו של עתונאי אמריקאי נייט-ראלי במחנה פליטים בלבנון.

מנהל מחנה-הפליטים בנהר אל-בארד ביקשני להישאר במשרדו עד בזואו של משמר שוטרים.

מסוכן לאמריקאי, אמר, להסתובב ללא משמר בין האהלים המרופטים ובתי-החומר, בהם שוכנים 6000 ערבים שברחו מבתיהם בפלסטין לפני למעלה מתמש שנים.

עוד באותו בוקר הובהרה לי הסיבה לזהירות זו. פליטים אלה מטילים את האשמה למצוקתם הנוכחית על ארצות-הברית — ואין הם עושים כל ניסיון להסתיר את רגשותיהם מעיני מבקר אמריקאי.

לפתוח תריסר פעמים משך ביקורי שמעתי נושא יחיד מפי זקני כפר וסטודנטים צעירים מרוגשים. הוא היה כלהלן: ארצות-הברית, בעזרת מעצמות המערב, הקימו את מדינת-ישראל. אמריקה זיינה את הישראלים, שגירשו אחר-כך 880 אלף תושבים ערביים מבתיהם וממשקיהם. עכשו חייבות ארצות-הברית להכריח את ישראל להרשות לערבים אלה לחזור לבתיהם.

לפליטים אלה, השיבה לארץ-ישראל היא דבר שבקודש, הן בעיני הצעירים והן בעיני הזקנים.

מפתחות ללא דלתות

נשים רבות נושאות על צווארן את מפתחות בתיהן שנשארו בישראל. באהלי ה-פליטים, אפשר לראות מפתחות חלודים כאלה תלויים על המוטות. הזקנים מעבירים לצעירים החלטה קנאית זו לחזור לבתי-משפחותיהם. באחד מבתי-הספר הזעירים במחנה, שנבנו לא מכבר כי-כספי האו"ם, הסביר מורה לאנגלית את השימוש במילה "אוי", הוא כתב על הלוח:

"אני מוכרח לחזור לארץ-פלסטין, בשלום או בדם."

כשדיברתי עם מנהיג המחנה במשרדו, התפרץ פנימה פליט עיוור, עטוף סחבות, וצעק: "האם זה עתונאי אמריקאי? תגיד לו שגמר אכז עלינו האמריקאים ש"באים הנה להסתכל בנו ולש"אול אותנו שאלות. אנחנו רוצים שיעשו משהו!"

שום דבר לא נעשה לסיים את המצוקה של פליטים אלה מאז באו הנה לפני חמש שנים.

נהר אל-בארד פירושו "נחל קר" — שם מתאים למקום שומם זה. בקיץ הוא ניצלה על ידי השמש. בחורף באות רוחות קרות מיס-התיכון, מצליפות על המחנה, מפילות אוהלים, קורעות את הגגות מסכות-החומר. לפחות חצי תריסר אנשים שוכנים בסוכה של שני מטרים על שני מטרים. הם ישנים על הארץ ללא מזרון, עטופים בסחבות בלבד.

אין נשך

כל הודש נותנת סוכנות או"ם לפליטי ארץ-ישראל במרחב לכל אדם מנת מזון. היא מורכבת מ-800 גרם סוכר, קילו שעועית, פחות מחצי קילו שומן, 11 קילו קמח, קצת למעלה מחצי קילו אורז — וחתוכת סבון המספיקה בקושי לרחצה.

הפליטים אינם מקבלים במנתם בשר, ירקות טריים ופירות. אהדים מהם מוצאים עבודות במשקים שכנים ומרוויחים כמה גרשים כדי לקנות בשר. האיכרים מוכנים להפר את החוק הלבנוני האוסר העסקת פליטים, כי פליט עובד ב-750 פרוטה ליום, כרבע של השכר של עובד לבנוני.

מצב ההוראה במחנה משופר יותר ממצב המזון. סוכנות או"ם סיים זה עתה את בנייתם של בתי-ספר חדשים ל-1300 ילדי הפליטים. 26 פליטים צעירים משמשים כמורים. המורה הראשי הוא בן 24. איש מהם אינו מורה מקצועי, ומעטים מהם הם בעלי יותר מאשר השכלה תיכונית.

אולם המורים-הפליטים מצליחים לנהל בית-ספר העומד על רמה טובה יותר מאשר בתי-הספר הלבנוניים, בהם מלמדים אנשי מקצוע. בשנה האחרונה סיימו 30 ילדי פליטים את בית-הספר היסודי במחנה ועברו את בחינות הכניסה הרשמיות לבתי-הספר התיכוניים. 29 מהם הצליחו בבחינות, אף כי רק מעטים יכלו להמשיך בלימודיהם, כי

ד"ר ריאה בודיין

ד"ר ריאה בודיין

ד"ר ריאה בודיין

ד"ר ריאה בודיין

ד"ר ריאה בודיין

ד"ר ריאה בודיין

ד"ר ריאה בודיין

ד"ר ריאה בודיין

ד"ר ריאה בודיין